

TÜRK CEZA HUKUKUNDA YABANCI KANUN: TCK 10a

Prof. Dr. Feridun YENİSEY*

1. GİRİŞ

Türk Ceza Kanunlarındaki cezalar Avrupa'daki birçok Devlet kanunlarına oranla daha ağırdır. Bu nedenle yurt dışında suç işleyip de Türkiye'de yargılanan Türk vatandaşına uygulanan cezalar sanık aleyhinde sonuçlar doğurmakta idi. Bu sakıncayı ortadan kaldırmak amacıyla, yurt dışında işlenen suçların Türkiye'de yargılanması sırasında "lehe olan kanun" uygulaması başlamıştır⁽¹⁾. Yargıtay içtihadı ile başlayan bu gelişme, yasal düzenlemeyi de etkilemiştir. Türk Ceza Kanunu'nda 14.6.1991 tarih ve 3756 sayılı Kanun'la yapılan değişikliklerle, yurt dışında uyuşturucu suçu işleyenlerin Türkiye'de yeniden yargılanmaları mecburiyetinin kaldırılması için, Türk Ceza Kanunu'nun 4. maddesinde yer alan "403 ve 404'üncü maddeler" ibaresi metinden çıkartılmıştır⁽²⁾. Yargıtay'ın Türk Ceza Kanunu'nun 5. maddesi ile ilgili olarak, yurt

(* Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi.

(1) Ceza Genel Kurulu'nun 10.5.1982 tarih ve E. 1981/1-474, K. 1982/195 sayılı kararı (YKD 1984, 1831).

(2) Halbuki 1987 yılında yapılan değişiklik sırasında, 403 ve 404'üncü maddeler 4'üncü maddeye ilave edilmişlerdi. O zamanki değişikliğin gerekçesi, Devletin cezalandırma yetkisinin genişletilmesi idi ve yurt dışında uyuşturucu suçları nakletme v.s. suçu işleyen Türk vatandaşlarının, Türkiye'de yargılanabilmesi amaçlanmıştır.

dışında işlenen adi suçlarda ne bis in idem'i tam anlamı ile kabul⁽³⁾ etmesi, ancak uyuşturucu madde suçlarında Türkiye'de ikinci kez yargılama yolunu açması⁽⁴⁾ tenkid edilmektedir⁽⁵⁾. 1991 yılında 3756 sayılı Kanun'la yapılan değişiklik bu ihtiyaçtan doğmuştur. Türk Ceza Kanunu'nun 4. maddesine paralel olarak, 403 ve 404'üncü maddeler de değiştirilmiş ve uyuşturucu madde suçlarının cezaları indirilmiştir. Yargıtay'ın yurt dışında infaz edilmiş olan hürriyet kısıtlamalarını Türkiye'de hükmedilen cezadan mahsup etmemesi nedeniyle yasa bu yönde de değiştirilmiş ve mahsup edilmiştir (TCK 403/4).

Yurt dışında işlenen suçların Türkiye'de yargılanması açısından bazı hususlara dikkat etmek gerekmektedir⁽⁶⁾. Öncelikle bakılması gereken nokta, o ülke ile Türkiye arasında bir milletlerarası andlaşma bulunup bulunmadığıdır. Avrupa Konseyi tarafından hazırlanmış bulunan ve Türkiye'nin taraf bulunduğu, Koğuşturmanın Aktarılması, Ceza Yargılarının Milletlerarası Değeri veya Gözetim Aktarılması Sözleşmesi gibi milletlerarası normlar yürürlükte ise, bunun uygulanması gerekecektir⁽⁷⁾.

Devletler arasında bir sözleşme yoksa, bakılacak olan diğer bir husus yurt dışında işlenmiş olan bir suçun orada yargılanıp mahkeme kararı ile sonuçlanıp sonuçlanmadığıdır. Yurt dışında işlenmiş olan suç yabancı Devlet mahkemesinin kararı

(3) 1 CD 10.4.1987 E. 1987/860, K. 1987/1181 (İstanbul Barosu Bilgi Bankası Arşivi): Adam öldürmek eyleminden dolayı suçu işlediği ülke mahkemesince mahkûm edilen sanığın Türkiye'de yeniden yargılanması olanaksız bulunduğundan açılan kamu davasının reddine karar verilmesi gerekir. Zira yurt dışında suç işleyen Türk vatandaşlarını yargılama şeklini belirleyen TCK 4, bu maddede sayılan suçları yurt dışında işleyen bir Türk o yer mahkemesince mahkûm olsa dahi Türkiye'de yeniden yargılanma zorunluluğunu getirmiştir. Buna mukabil 5. madde suç türü itibariyle bir aynım yapmayarak, 4. madde dışında kalan suçları yabancı memlekette işleyen Türk'ün Türkiye'de yeniden yargılanmasını o yer mahkemesince mahkûm olmaması halinde inhisar ettirmiştir. Başka bir tâbirle suçun işlendiği yer mahkemesinde mahkûm olduğu takdirde Türkiye'de yeniden yargılanamayacağı ilkesini benimsemiştir.

(4) 10 CD 22.12.1992 E. 1992/14669, K. 1992/13273 (İstanbul Barosu Bilgi Bankası). Almanya'da alıcı kılığındaki Alman polisine ticaret maksadıyla bulundurduğu kokaini satan ve yakalanarak Almanya'da mahkûm olan bir Türk vatandaşının Türkiye'de yeniden yargılanamayacağı açıklanmıştır. Çünkü sözkonusu olan olayda satılan kokainin Türkiye ile bağlantısı ispat edilmemiş, Türkiye'den ihraç edilmediği anlaşılmıştır. Bu tür yabancı ülke kaynaklı uyuşturucu maddeyi yurt dışında satma eylemi TCK 4'de sayılan suçlardan olmadığı ve yeniden yargılanacağına dair TCK 5'de açıklık bulunmadığı için Türkiye'de tekrar yargılanma yolu kapatılmaktadır. Oysa ki, uyuşturucu maddenin Türkiye bağlantısı saptanırken fiilin TCK 3 kapsamına giren, Türkiye'de işlenmiş suç olarak kabul edilmesi ile, yeniden yargılama yolu açılmaktadır (Yenisey Feridun, Milletlerarası Ceza Hukuku Ceza Yargılarının Milletlerarası Değeri ve Mevzuatı, Beta İstanbul 1988, s. 249).

(5) Yenisey Feridun, Milletlerarası Ceza Hukuku, s. 228.

(6) Yenisey Feridun, Die rechtliche Stellung des im Ausland straffällig gewordenen Türken in der Türkei, Informationsbrief Ausländerrecht, Heft 4, April 1988, sh. 125.

(7) 5 CD 12.10.1992 E. 1992/1605, K. 1992/2165 (İstanbul Barosu Bilgi Bankası): İrlanda'da Türk gemisi içinde, Türk'ün Türk'e karşı işlediği adam öldürme suçunda Türk Ceza Kanunu'nun 5 ve 10a maddelerinin uygulanması bakımından ilgili Devletin "Koğuşturma Aktarılması" sözleşmesine taraf olup olmadığı belirlenmelidir. Ülke sözleşmeye taraf ise, Sözleşmenin 35'inci maddesi uygulanmalıdır.

ile yargılanmışsa, Türkiye'de ikinci kez 'esas (olay) yargılaması' yapılamaz. Zira, "Türk Vatandaşları Hakkında Yabancı Ülke Mahkemelerinden ve Yabancılar Hakkında Türk Mahkemelerinde Verilen Ceza Mahkûmiyetlerinin İnfazına Dair Kanun"⁽⁸⁾ bu gibi hallerde bir 'uygulama muhakemesi' yapılmasını öngörmektedir. Bu uygulama muhakemesinde karşılıklılık şartı çerçevesinde yabancı mahkeme kararında kabul edilen sübut sebepleri ile bağlı kalınmak şartı ile (m. 3) Türk Kanunlarına göre verilmesi gereken ceza müeyyideleri veya bu suça en yakın ceza müeyyidesi tayin edilmektedir (m. 6). Ancak, Türk Mahkemesi cezayı tayin ederken, yabancı mahkeme kararında tayin edilmiş olan ceza süresini aşmamaktadır. Fiil Türk Hukukuna göre daha hafif cezayı gerektirdiği takdirde ise müeyyide buna göre tayin olunmaktadır (m. 6/1).

İki Devlet arasında sözleşme yoksa ve fiil evvelce yabancı Devlet mahkemesince yargılanmamışsa, o takdirde Türk Ceza Kanunu'nun 10a maddesi devreye girmekte ve yabancı Devlet Kanununda gösterilen cezanın üstüne çıkmamak kaydıyla fiil Türkiye'de yargılanabilmektedir⁽⁹⁾.

Türk Ceza Kanunu'na 1991 yılında 3756 sayılı Kanun'la eklenen 10a madde şöyledir: "*Bir Türk vatandaşı veya yabancı, yabancı ülkede bir suç işleyip de bu bab hükümlerine göre Türkiye'de yargılandığı takdirde, Türkiye zararına işlenmiş suçlar dışında, suçun işlendiği ülke kanunu ile Türk Kanunundan hangisi uygulamada sanığın lehine sonuç verecek ise, o kanun gözönünde bulundurulmak ve yabancı kanunda tanımlanan suça, Türk kanunlarına göre verilmesi gereken ceza veya Türk kanununda bulunup yabancı ülke kanunundaki cezaya en yakın olan ceza tespit edilerek uygulama yapılır. Ancak, suçun işlendiği ülke kanunu, Türkiye'nin kamu düzenine veya milletlerarası yükümlerine aykırı ise bu ülke kanununa itibar edilmez.*"

2. Türk Ceza Kanunu'nun 10a Maddesinin Uygulanma Şartları

Bir yabancı veya Türk vatandaşı, yabancı ülkede suç işlerken, Türk devletinin milletlerarası yetkisinin mevcut bulunduğu hallerde⁽¹⁰⁾ Türkiye'de yapılan yargılamada TCK 10a uygulanacaktır⁽¹¹⁾. Türk vatandaşı olmayan herkes yabancıdır. Türk vatandaşlığı, Türk Vatandaşlık Kanunu'na göre belirlenir. Belgelere dayalı bir inceleme yapılır⁽¹²⁾. Suç anındaki tâbiyet esas alınır ve sonradan Türk vatandaşlığının kaybı,

(8) 8.5.1984 tarih ve 3002 sayılı Kanun; RG. 15.5.1984.

(9) Yenisey Feridun, Ausländische Strafmasse im türkischen Strafrecht-zum neuen Artikel 10a Türkisches Strafgesetzbuch- Informationsbrief Ausländerrecht, Heft 1, 1994, sh. 9.

(10) Devletin Millet itibarıyla cezalandırma yetkisinin sınırları tayin edilirken kullanılan ölçütler için bkz. Yenisey Feridun, Milletlerarası Ceza Hukuku, s. 33.

(11) İçel Kayıhan ve Yenisey Feridun, Karşılaştırmalı ve Uygulamalı Ceza Kanunları, 4. Bası, Beta İstanbul 1994, sh. 317.

(12) Türk Ceza Kanunu'nun Meriyeti Hakkında Kanun, m. 2. Ayrıca bakınız; Özgen, 'Suçluların Geri Verilmesi', Ankara 1967, 66.

(13) Erem/Hisar, TCK'nun 10. Maddesi. Yeni Adalet Hukuk Dergisi, yıl 3, sayı 24, 1992, 28.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yargılama yetkisini ortadan kaldırmaz⁽¹³⁾. Ancak, Devletin yargılama yetkisinin kurulması açısından, vatandaşlık sonradan kazanılmışsa, vatandaşı en iyi bir şekilde korumak için, amaçlanan milletlerarası hukuk işleminin yapıldığı andaki vatandaşlık durumuna bakılmalıdır⁽¹⁴⁾. Ancak şu husus unutulmamalıdır: Yabancı ülkede işlenen suç hakkında, o ülkede hüküm verilmiş olursa, TCK 10a değil, 3002 sayılı Kanun uygulanacaktır.

Suçun yabancı ülkede işlenmiş olması lâzımdır. Eğer suç Türkiye'de işlenen bir suç sayılabiliyorsa, TCK 10a madde uygulanamaz. Bu gibi hallerde TCK m. 3 uygulama alanı bulur. Özellikle mütemadi suçlarda, mesela uyuşturucu madde nakletmede, suçun Türkiye'de işlendiği kabul edilmektedir. Bu nedenle, hareketin ve neticesinin yurt dışında gerçekleşmiş olması gerekir.

1984 tarihli 3002 sayılı Kanun, yurt dışında mahkûm olan Türk'ün mahkûmiyet hükmünün Türkiye'de yerine getirilmesini kabul etmiş ve bir uygulama muhakemesi yapılmasını öngörmüştür. Buna göre, yabancı ülkede verilen mahkûmiyet hükmündeki fiil sabit kabul edilecek ve bu fiile Türk hukukunun öngördüğü müeyyide belirlenecektir. 10a maddede de benzer bir düzenleme kabul edilmiştir. Yabancı ülkede işlenen fiile, Türk kanunundaki ceza, bu yoksa en yakın ceza belirlenecektir. Bu yapıldıktan sonra yabancı kanuna bakılacak, Türk hakimi 10a maddeyi uygularken Türk kanunu ile suçun işlendiği yer kanununu karşılaştıracak ve uygulamada sanığın lehine sonuç verecek olan kanunu "*gözönünde bulundurarak*" cezayı belirleyecektir⁽¹⁵⁾. Yasada "*gözönünde tutma*" terimi kullanılmıştır. Türk hakimi gene eskisi gibi Türk Ceza Kanunu'nu uygulayacaktır ama, cezayı belirlerken lehe olan yasayı gözönünde tutacaktır⁽¹⁶⁾. Dönmezer ve Erman'ın belirttikleri⁽¹⁷⁾ gibi, Kanunumuz yabancı kanunun lehe kanun (*lex mitior*) olup olmadığını tesbit hususunda, yabancı kanun ile Türk kanununun ayrı ayrı uygulanarak, olayda hangisinin daha lehe sonuç vereceğini tesbit etme (*in concreto*) sistemini⁽¹⁸⁾ benimsemiştir. Bu nedenle Türk hakimi yabancı ceza kanununda öngörülmüş olan cezayı gözönünde tutmakla yetinmemek mecburiyetinde bırakılmıştır. Başka bir ifade ile yabancı kanunda yer alan kanuni ağırlatıcı ve hafifletici sebepleri de gözönünde tutmak mecburiyetindedir. Suçun işlendiği tarihte ve hüküm tarihinde yabancı kanunun suçun işlendiği ülkede yürürlükte olduğu ispat edilmelidir. Türk hakimi bu araştırmayı

(14) Linke, Grundniss des Auslieferungsrechts, Wien 1983, 43.

(15) Türk hukukunda kanunilik ilkesi geçerlidir. Sadece bir kanunla suç yaratılabilir. İdari tasarruflarla suç yaratılamaz

(16) Yargıtay iç hukukta lehe kanunu belirlerken iki kanunun lehe hükümlerini alma sistemini kabul etmektedir. Para cezası lehe olan kanuna göre belirlenmekte, hürriyeti bağlayıcı ceza ise hangi yasada fail lehine ise ona bakılmaktadır (CGK 18.11.1980, 8-268/361, CGK 12.5.1983, 144/204 1 CD 30.1.1990, 129/74: YKD 1990, 596).

(17) Dönmezer Sulhi ve Erman Sahir, "Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku", Genel Kısım, Cilt III, Onbirinci Bası, Beta İstanbul 1994, No. 2209 bis.

(18) Dönmezer ve Erman, "Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku", Genel Kısım, Cilt I, Onbirinci Bası, Beta İstanbul 1994, No. 247.

re'sen yapacak ve hüküm gününde yabancı ülke kanununda değişiklik yapılmış olup olmadığını araştırmak mecburiyetinde bulunacaktır.

Suçun işlendiği ülkede, fail tarafından işlenmiş olan bir suçu kapsamına alan bir af çıkartılmış ise, Türk hakimi Türkiye'de 10a madde uyarınca yaptığı yargılamada ceza veremeyecektir. Hatta yabancı ülkedeki zaman aşımı ve şikayetten vazgeçme gibi düşme sebeplerini de nazara almak mecburiyetinde⁽¹⁹⁾ bırakılmıştır.

Kanaatimizce, yabancı devletin ceza kanununu bütün müesseseleri ile uygulamaya olanak yoktur. Nitekim Yargıtay 1. Ceza Dairesi 14.4.1992 tarih 537/798 sayılı kararında "sanık hakkında Türk Ceza Kanunu tatbik edilmek suretiyle hükümlülüğe karar verilmesini" bozma sebebi saymıştır⁽²⁰⁾.

Yabancı Ceza Kanunu'nun lehe hükümlerinin gözönünde tutulmasının doğal bir sonucu da, ölüm cezası verilememesidir. Yurt dışında işlenen suç hakkında Türk Ceza Kanunu'nda ölüm cezası öngörülmüş olsa dahi, 10a maddedeki kural uyarınca, Türk hakimi sadece suç yeri kanununda öngörülmüş bulunan cezayı uygulayabilecektir. Bu nedenle kanunlarından ölüm cezasını çıkartmış olan ülkelerde işlenen suçlar bakımından Türkiye'de de ölüm cezasına hükmedilemeyecektir⁽²¹⁾.

Yurt dışında işlenen fiilin Türkiye'de cezalandırılabilmesi için, hareketin yapıldığı yerde fiilin suç olması şarttır. Zira yasa 'lehe hükmün gözönünde tutulmasını' istemekte ve yabancı kanunda tanımlanan 'suç'tan bahsetmektedir.

Türkiye zararına işlenen suçlarda ve Türkiye'nin kamu düzeni ile milletlerarası yükümlülüklerine aykırı olan hallerde, suç yeri kanunu gözönünde tutulmaz. Türkiye'nin zararına işlenen suç, Türk Ceza Kanunu'nun 6. maddesinde de yer alan bir kavramdır. 3756 sayılı Kanun, Türk Ceza Kanunu'nun 4. maddesinde yer alan "Devletin emniyeti" terimini değiştirerek "Türkiye Devletinin şahsiyeti" terimini kabul ettiğine göre, "Türkiye'nin zararına" işlenen suç kavramı, Devlet şahsiyetine karşı işlenen suç kavramından daha farklıdır. Doktrin zarar kavramının geniş yorumlanması lehindedir⁽²²⁾. Erem bu şekilde iç hukukta meydana gelecek olan eşitsizliğin de giderilebileceği görüşündedir: yurt dışında işlenen suç bir Türk'e karşı işlenmiş ise, Türkiye'nin zararı söz konusu olacak ve lehe kanun gözönünde tutulmadan Türk Ceza Kanunu uygulanacaktır⁽²³⁾.

Türk Ceza Kanunu'nun 10a maddesi bir nevi "davada yabancı kanunun uygulanana-

(19) Dönmezer ve Erman III, No. 2209 bis.

(20) YKD 1992/5, 786.

(21) 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun (RG. 12.4.1991 mükerrer) geçici 1. maddesine göre, 8.4.1991 tarihine kadar işlenen suçlar sebebiyle verilen ölüm cezaları yerine getirilmeyecektir.

(22) Gözübüyük, 'Türk Ceza Kanunu Gözübüyük Şerhi', Cilt 1, Genişletilmiş 5. Bası, tarihsiz, İstanbul, s. 101.

(23) Erem, Yeni Adalet 1992, 29.

bilmesi" niteliği taşıdığı için, maddede devletler hususi hukukunun bir kavramı olan kamu düzenine de (ordre public) yer verilmiştir. Türk hukukunda "kamu düzeni", yabancı hukukun tatbikini önleyen istisnai bir göreve sahiptir⁽²⁴⁾. Türk hukukunun dayandığı sosyal görüşler veya devlet politikasına ait görüşler arasındaki farklılık, yabancı hukukun uygulanmasının doğrudan doğruya Türk politik ve ekonomik hayatına tesir edebilecek derecede önemli bulunmuyorsa, bundan kamu düzeni etkilenir. Belirli olayda yabancı kanunun tatbiki, netice olarak temel fikirlere ve hakkaniyet anlayışına tahammül edilemez bir şekilde aykırı ise, kamu düzeninin olumlu müdahalesi kaçınılmaz olur⁽²⁵⁾. Yabancı kanun toplumun temel görüşlerini ciddi bir şekilde sarsmasından korkulan bir şekilde, bizim ahlâk ve dürüstlük anlayışımıza aykırı ise, kamu düzeni müdahale edebilir.

Anayasada yer alan temel haklar, yabancı hukuk uygulanırken gözönünde tutulur. Bu prensipleri ve değer hükümlerini "tahammül edilmez derecede sarsan" yabancı kanunun hükümleri, Türk kamu düzenine aykırıdır⁽²⁶⁾.

Türk doktrininde zamanaşımı yönünden bir tartışma yapılmıştır. Hak düşürücü zamanaşımı sürelerinde, hukuka olan güveni sarsmamak için, re'sen gözönünde tutulmayacağı kabul edilmiştir. Zamanaşımı teknik bir hukuk meselesi olup, kamu düzeninden değildir, uzun veya kısa olması başlı başına kamu düzenine aykırılık teşkil etmez⁽²⁷⁾. Milletlerarası Özel Hukuk Kanunu da "Zamanaşımı, hukuki işlem ve ilişkinin esasına uygulanan hukuka tâbidir" demektedir (m. 7).

Kamu düzeni kavramını suç ceza hukuku açısından belirlerken, Devletin suç ve cezaları tayin ederken uyguladığı temel ilkelere yola çıkılmalıdır. Bu temel ilkelere aykırı, onları sarsıcı nitelikteki yabancı kanunlar, Türk kamu düzenine aykırıdır⁽²⁸⁾. Bu nedenle, 'şeriat' kanunu yabancı kanun olarak gözönünde tutulamaz⁽²⁹⁾. Yabancı kanun, demokratik bir hukuk devletine ait ise ve insan haklarına saygıya esas olan ilkelere dayanıyorsa, Türk ceza hakimi tarafından lehe ceza belirlenirken gözönünde tutulabilecektir.

(24) Nomer Ergin, "Devletler Hususi Hukuku", 6. Bası, İstanbul 1990, 172.

(25) Nomer Ergin, 1990, 180.

(26) Nomer Ergin, 1990, 184.

(27) 11 HD 5.4.1979: Tekinalp Gülören, "Milletlerarası Özel Hukuk", 4. Bası, İst. 1992, 101.

(28) Yenisey Feridun, "Milletlerarası Ceza Hukuku Mevzuatı", İstanbul 1988, sh. 56.

(29) Dönmezer ve Erman, "Laiklik ilkesine aykırı olan bir ülke kanunu" nun nazara alınamayacağını belirtmektedirler (Dönmezer ve Erman III, No. 2209 bis).

3. SONUÇ

Türk Ceza Kanunu'nun 10a maddesi tek taraflı bir düzenleme getirmiştir. Oysa ki, milletlerarası hukuku ilgilendiren düzenlemelerde karşılıklılık esasının bir şart olarak kabul edilmesi gerekirdi. 3002 sayılı kanunda öngörülen karşılıklılık şartına 10a maddede yer verilmemesi⁽³⁰⁾ kanaatimizce önemli bir eksikliklerdir.

Türk Ceza Kanunu'na eklenen 10a madde Türk Ceza Kanunu'nun 7. maddesinin 1. fıkrasını da örtülü olarak yürürlükten kaldırmıştır⁽³¹⁾. Gerçekten 7. maddeye göre; bir yabancı, yabancı memlekette bir Türk veya Türkiye Cumhuriyeti aleyhine bir cürüm işleyip de yabancı devlet mahkemesince mahkûm edilir veya cezası herhangi bir sebeple düşer veya beraat ederse, dava Türkiye mahkemelerince tekrar görülür hükmü yer almaktadır. Oysa ki, 10a maddeye göre, Türk hakimi suçun işlendiği yer kanunu ile Türk kanunundan hangisi failin lehine sonuç verecekse, o Kanunu uygulayacaktır. Bu nedenle yabancı fail hakkında suçun işlendiği ülkede beraat kararı verilmişse, Türkiye'de yeniden yargılama yapmak artık mümkün değildir. Çünkü beraatten daha lehe bir karar verilemez.

Yabancı ceza kanunu bütün müesseseleri ile tamamen uygulanamaz. Sadece ceza tayin edilirken Türk mahkemesi tarafından gözönünde tutulabilir. Yurt dışında işlenen suçlarda yabancı ülke ceza kanununun gözönünde tutulması, kanun değişikliğinin gerekçesinde de belirtildiği gibi, Türk kanunlarındaki çok ağır cezaların Türkiye'nin milletlerarası ilişkileri açısından doğurduğu uyumsuzluğu ortadan kaldırmak amacıyla kabul edilmiştir. Gerçekten, Türk kanunlarındaki cezalar Avrupa standartlarının üzerinde, ağır cezalardır. Bilindiği gibi, 1991 yılında çıkartılan Terörle Mücadele Kanunu da örtülü bir af getirmiş ve şartla salıverilmede dünyada hiç bir ülke kanununun kabul etmediği kadar lehe düzenlemeler getirmiştir⁽³²⁾.

Dolaylı yollardan cezanın sonuçlarını hafifletmeye çalışmak yerine, doğrudan doğruya kanun maddesinde gösterilen cezanın adil ve uygun bir ceza seviyesine indirilmesi yolu seçilmelidir. Türk Ceza Kanunu'na eklenen 10a madde uygulamada birçok problemi beraberinde getirmiştir. Yasa her ne kadar "gözönünde tutmak" demişse de, tatbikat bocalamaktadır. TCK'nun 10a maddesinin çeşitli yararlarına rağmen, önemli bir sakıncası vardır. Öncelikle yabancı kanunun doğrudan doğruya uygulanması eğilimi olumsuz bazı sonuçlar doğurmuştur. Yabancı hukuku ayrıntıları ile bilmek çok güçtür.

(30) Dönmezer ve Erman, III No. 2209 bis.

(31) Dönmezer ve Erman, III No. 2211.

(32) Bu lehe düzenlemeler Türkiye'deki hükümlüler açısından yararlı olmuşsa da, yurt dışında suç işleyip de yabancı ülke cezaevlerinde bulunan ve Türkiye'ye transfer edilmeyi bekleyen Türk hükümlülere ağır bir darbe vurmuştur. Örnek olarak Federal Almanya'yı verecek olursak, bize oranla çok daha az ceza vermiş olan Almanya, failin Türkiye'ye transfer edilmesi halinde oradaki salıverilme süresinden çok önce salıverileceği endişesi ile hükümlü transferini durdurmuştur.

(33) İçel Kayıhan ve Donay Süheyl, Karşılaştırmalı ve Uygulamalı Ceza Hukuku, Genel Kısım I, İstanbul 1993, 187.

Kaldı ki, uygulamasını bilmek imkânsızdır. İşte bu nedenlerle yabancı yasanın doğrudan uygulanmasına yol açacak anlayış, TCK'nun 4. maddesinin uygulanmasında da güçlükler yaratacaktır⁽³³⁾.

---

(33) İcel Kayıhan ve Donay Süheyl, Karşılaştırmalı ve Uygulamalı Ceza Hukuku, Genel Kısım I, İstanbul 1993, 187.